

Soovituslikud mõõdikud tugi- ja liikumishäiretega patsientide hindamiseks

Tabelis on ära toodud mõõdikute korv ehk soovitatav on kasutada ühte vastava valdkonna nimekirjas olevas mõõdikust

Testi nimetus	Eesmärk ja lühikirjeldus	Sihtrühma kirjeldus	Täiendavad kommentaarid
<i>Igapäevaelutegevused</i>			
FIM (Functional Independence Measure)	FIM: 18 alaosa test inimese toimetulekualase abivajaduse hindamiseks. Kasutatakse laialdaselt rehabilitatsioonivaldkonnas.	Kõik taastusravis esindatud diagnoosigrupid	<ul style="list-style-type: none"> • 1984 aastal American Congress of Rehabilitation ja American Academy of Physical Medicine and Rehabilitation ühistööna • 18 osa, millest 13 on ADL-tegevuse kohta, 5 seostuvad kommunikatsiooni ja kognitsiooniga. • Summeerides 13 esimest küsimust, saab FIM motoorse skoori ja summeerides 5 viimast küsimust saab FIM kognitiivse skoori. • Iga osa hindamiseks on 7 vastusevarianti. • Hindamine võtab aega 40 min, hinnatakse multidistsiplinaarse meeskonna poolt • Hindajatelt nõutakse spetsiaalset treeningut ja sertifitseerimist. • Tehakse 72 tundi peale taastusravile saabumist ja 72 tundi enne lahkumist, edasi 180 päeva pärast lahkumist.
COPM (Canadian Occupational Performance Measure)	Hindab BADL ja IADL poolstruktureeritud intervjuu kaudu.	Kõik taastusravis esindatud diagnoosigrupid	
Disabilities of the arm, shoulder and	Kasutatakse ortopeedilistel patsientidel ülajäseme kaebustega (sõltumata		

händ (DASH ja QDASH)	distaalsest või proksimaalsest häirest). Reliaablus ja valiidsus head.		
Peenmootorika			
Purdue Pegboard test	Standardiseeritud test. Arendatud tööstusettevõtete töölistele käeliste oskuste hindamiseks. Saab hinnata võimekust peent käelist tegevust nõudvateks ametiteks.		Valiidsus ja reliaablus hea.
Nine-hole Peg Test	Mõõdab sõrmede osavust füüsilise puudega patsientidel		Reliaablus hea, kuid uuesti testi sooritamise puhul mõõdukas. Normid antud sugude ja vanuse lõikes. Väga lihtne Kiirelt sooritav (terve in ~18 sek). Kui vajatakse nõudlikumat hindamist, soovitatakse purdue pegboard testi. Esineb ainult mõõdukas korrelatsioon kahe testi vahel.
Ülajäseme hindamine			
The Complete Minnesote Dexterity Test	Standardiseeritud test. On suunatud käelise ja jäme motoorse osavuse hindamiseks (ei hinda peenmootorikat). Hindab ka progressi.	Sobib nii trauma taastusravis, kui käelise töövõime hindamisel enne tööle asumist.	Reliaablus ja valiidsus head (kõik alateetid koos) Hindab kiirust ja täpsust 60 ketta korduval võtmisel (lähemalt ja kaugemalt), panemisel ja keeramisel, nii ühe, kui kahe käega. Minnesota või Box & Block Test? BBT

			kasutatakse neuroloogias. Kiirelt sooritatav 5 minuti jooksul. Minnesota testi sooritamisel testime enam võimeid. Võtab enam aega. Rohkem sobilik TULE haigetel. Ka käelise töövõime hindamiseks.
Dünamomeeter	On haardetugevuse mõõtmiseks. Mõõtmistulemused peegeldavad haigusprotsessi tagajärgi. Vähenenud haardetugevus on korrelatsioonis raskustega igapäevategevuste sooritamisel		
Pinchmeteeter	Mõõdab sõrmede jõudu erinevate pintsetthaarete puhul		Vajalik korrektne mõõtmine standardses asendis. Olemas eakohased normid vanuserühmade kaupa (5a intervall) sugude lõikes. Erinevatel pintsetthaaretel erinevad normid.
Goniomeeter	Liigesliikuvuse hindamiseks.		
Jebsen-Taylor Hand Function Test	Hindab käte funktsionaalseid võimeid, simuleerides igapäevategevusi. 7 alatesti: kirjutamine, kaardi keeramine, väikse eseme üles korjamine, söömise simuleerimine, kabenuppude kuhjamine, kergete ja raskete esemete tõstmine		Normid vanusele 20-94. Mõned testid ei ole iseloomulikud tavalistes igapäevategevustes (vasakuga kirjutamine, sööm). Mõõdab kiirust, mitte kvaliteeti sooritusel. Reliaablus ja valiidsus hea kuni mõõdukas.
Sollermani test	Baseerub ADL tegevustel ja koosneb 20 ülesandest	RA, amputeeritud sõrmedega, perifeerse närvi kahjustusega	Reliaablus ja valiidsus hea. Hindamine on 0-4 punktini. Maksimaalselt võimalik saada 80 punkti. (Kvalitatiivne ja kvantitatiivne hindamine).

		isikutele ja käe liikuvusulatuse piiratusega isikutele.	4 punkti- kui ülesanne sooritatakse 20 sek jooksul ja kasutatakse korrektset haaret. 0 punkti-kui ülesannet ei täideta 60 sek jooksul.
<i>Töövõime hindamine</i>			
Valpar Component Work Sample	Koosneb erinevatest töökatsetest (21 erinevat testisüsteemi erinevateks põhjusteks): käelised võimed, peenmootorika, elektrikule vajalikke võimeid, sorteerimiseks, mõõtmiseks, joonestamiseks, probleemi lahendamist, numbritaju, ruumitaju, füüsilisi võimeid, haamriga töötegemiseks, masinate hooldamiseks jne.		<p>Reliaablus ja valiidsus-hea. Antud instruksioonid, vajab testimiseks õppimist. Hindavad tegelikus töötegemises kasutatavate võtete sooritamist (lisaks järgnevatele): Jõudu, liikuvust, ronimist, tasakaalu, koordinaatsiooni, sügavuse-, vormi taju, värvi eristamist, üldist õppimisvõimet, keskendumist, töökiirust, tähelepanu, kuulmist, jne.</p> <p>VCWS 9 hindab kogu keha liikuvusulatust, väledust, vastupidavust jalgade, keha, õlgade, käte, sõrmede mootorsete liigutuste läbi. Hinnatakse kummardumist, põlvitamist, korduvat kükitamist, ülepea haaramist nõudvaid füüsilisi oskusi. Tajusid ja nägemisvõimeid. Koordinaatsiooni, võimet jälgida instruksiooni, suhtlemisostkust, enesekindlust ja frustratsioonile vastupanu.</p>